

I

[1] En aquella part del llibre de la meva memòria, abans de la qual poc podria llegir-s'hi, hi ha una rúbrica que diu: *Incipit vita nova*; sota aquesta rúbrica, hi trobo escrites les paraules que em proposo transcriure en aquest llibret; i, si no totes, si més no el seu significat.

[2] Ja nou vegades, des del meu naixement, havia tornat el cel de la llum gairebé al mateix punt, respecte al seu propi gir, quan davant dels meus ulls aparegué per primera vegada la gloriosa senyora de la meva ment, a qui molts anomenaven Beatriu sense saber com es deia. [3] Ella ja havia estat en aquest món tant de temps com el que empra el cel estrellat per moure's cap a orient una dotzena part d'un grau, de manera que, quasi al principi del seu novè any va aparèixer davant meu, i jo la vaig veure quasi a la fi del meu novè any. [4] Aparegué vestida d'un color de sang, nobilíssim, humil i honest, cenyida i ornada de la forma que esqueia a la seva joveníssima edat. [5] Us dic, de veres, que llavors l'esperit de la vida, que resideix en la secretíssima cambra del cor, començà a tremolar tan fortament que es manifestava de forma violenta en les més petites pulsacions; i, tot tremolant, va dir aquestes paraules: «*Ecce deus fortior me qui veniens dominabitur mihi.*» [6] Aleshores l'esperit animal, que resideix en l'alta cambra a la qual tots els esperits sensitius porten les seves percepcions, començà a meravellar-se d'allò més i, parlant especialment als esperits de la vista, digué aquestes paraules: «*Apparuit iam beatitudo vestra.*» [7] En aquell moment, l'esperit natural,

que resideix en aquella part on s'administra el nostre nodriment, començà a plorar i, tot plorant, digué aquestes paraules: «Heu miser, quia frequenter impeditus ero deinceps!» [8] D'aleshores ençà, ho confesso, Amor senyorejà talment la meva ànima que es casà immediatament amb ell, i ell començà a tenir sobre mi tant domini i tanta senyoria, pel poder que li donava la meva imaginació, que em vaig veure forçat a realitzar completament tots els seus desitjos. [9] Moltes vegades m'ordenava que intentés veure aquest àngel joveníssim, per la qual cosa jo, jove com era, sovint l'anava cercant, i de tan noble i lloable capteniment la veia que, certament, es podien dir d'ella les paraules del poeta Homer: «No semblava filla d'un mortal, sinó d'un déu.» [10] I, per bé que la seva imatge, que contínuament m'acompanyava, atorgués a Amor la gosadia d'ensenyorir-se de mi, era, amb tot, de virtut tan noble que mai no va permetre que Amor em governés sense el consell fidel de la Raó en aquelles coses en les quals fos bo d'escoltar aquest consell. [11] Però, com que això de sobreposar-se a les passions i als actes de tan extrema joventut pot semblar una manera quimèrica de parlar, ho deixaré de banda; i, silenciament moltes coses que es podrien extreure de l'exemple que conté les que he exposat, aniré a raure a aquelles paraules que es troben escrites en la meva memòria sota títols més grans.

[12] Després que hagueren passat tants dies que estaven a punt de complir-se nou anys d'ençà de l'esmentada aparició d'aquesta gentilíssima, en l'últim d'aquests dies succeí que aquesta admirable dona se'm va aparèixer vestida de color blanquíssim, enmig de dues dones nobles d'edat més avançada; i, tot passant per un carrer, va girar els ulls envers el lloc on jo era, ple de por, i amb la seva inefable cortesia, que avui és recompensada en el gran segle, em saludà tan virtuosament que aleshores em sem-

blà veure tots els termes de la benaurança. [13] L'hora en la qual m'arribà la seva dolcíssima salutació era exactament la novena d'aquell dia; i, com que aquella fou la primera vegada que les seves paraules es mogueren per venir a les meves orelles, m'amarà tanta dolcesa que, com si estigués ebri, em vaig apartar de la gent i vaig córrer al solitari recés de la meva cambra, i em vaig posar a pensar en aquesta cortesíssima dona. [14] I, pensant en ella, em sobrevingué una son suau, en la qual m'aparegué una meravellosa visió: em semblava veure en la meva cambra un nuvoret de color de foc, dins del qual jo distingia la figura d'un senyor d'aspecte espantós per a qui l'esguardava; i em semblava tan cofoi d'ell mateix que era una cosa admirable; i deia moltes coses, de les quals jo només n'entenia unes quantes, entre les quals vaig sentir aquestes: «Ego dominus tuus.» [15] Als seus braços em semblava veure una persona que dormia nua, només lleugerament embolicada en un drap de color de sang; i, després de mirar-la molt atentament, vaig adonar-me que era la dona de la salutació, que el dia abans s'havia dignat saludar-me. [16] I en una de les mans em semblava que aquell senyor tingués una cosa que cremava totalment, i semblava que em digués aquestes paraules: «Vide cor tuum.» [17] I, havent estat així una estona, em semblava que Amor desvetllava aquesta dona que dormia; i tant s'esforçava per tots els mitjans que li feia menjar allò que li cremava a la mà, i ella s'ho menjava tímidament. [18] Després d'això, de sobte, la seva alegria es transformà en plor amarguíssim; i, tot plorant, estrenyia aquesta dona en els seus braços, i em semblava que amb ella se n'anava cel enllà; per això m'envai una angoixa tan forta que el meu son feble ja no pogué suportar-la, sinó que fou interromput i em vaig despertar. [19] I tot seguit vaig començar a pensar i em vaig adonar que l'hora en la qual se

m'havia aparegut aquesta visió havia estat la quarta de la nit, de manera que és palès que fou la primera hora de les nou últimes hores de la nit. [20] I, pensant en això que se m'havia aparegut, em vaig proposar fer-ho escoltar a molts d'aquells que eren famosos trobadors d'aquell temps, i, com fos que jo ja havia provat per mi mateix l'art de dir paraules rimades, em vaig proposar fer un sonet en el qual saludés tots els fidels d'Amor, i, pregant-los que comentessin la meva visió, els vaig escriure allò que havia vist en el meu somni. I vaig començar aleshores aquest sonet, que inicia *A tota ànima presa*:

- [21] A tota ànima presa i noble cor
davant dels quals arriba aquest poema
perquè després el parer me'n remetin,
jo saludo en nom d'Amor, senyor vostre.
- [22] Ja havien passat gairebé tres hores
del temps en el qual tots els estels lluen,
quan de sobte Amor se m'aparegué,
que esmentar m'horroritza el seu aspecte.
- [23] Alegre em semblava Amor sostenint-me
el cor a la mà, i als braços tenia
la meva dona en un llençol dormint.
I, desvetllant-la, d'aquest cor ardent
humilment la nodria, atemorida;
després anar-se'n el veia plorant.

[24] Aquest sonet es divideix en dues parts; en la primera part saludo i demano resposta, i en la segona exposo allò que s'ha de contestar. La segona part comença: *Ja havien passat*.